

UCLA

Archive of the Yiddish Literary Journal Khashbn

Title

Fir Zeygers (Four Clocks)

Permalink

<https://escholarship.org/uc/item/24d5b7dn>

Journal

Archive of the Yiddish Literary Journal Khashbn, 94(1)

Author

Khayfets-Tuzman (Heifets-Tussman), Malke (Malka)

Publication Date

1979-09-01

Peer reviewed

מלכה חפץ טחמאן

פיר זייגערס *

(געשריבן צו ליזאס שלושים אין יאר 1963)

— רעדט אין איר אריין דער יונגער ווילי:
—

אין מיט פון קלימפערייען פון מאטאָרן
איבער גאָסן, איבער בריקן,
וואָס פירן מאָסן צו די שעפער און פאַבריקן,
נאַכדעם
גאַנצע נעכט מיט לידיקגייער
בלייבן זיך אין די קאַפעען.
ס'וועלן דאָ די פערון־שיסער
דיר דיין שיינעם קאַפּ פאַרדרייען.
וואָס דער שכל
דאָ צעפטרן די יארן
אין רויך און רייד־האַרמידער
ווי דאָס הוזשענען פון באַנען.
קום מיט מיר אַוועק פון דאַנען.

פאַראַן אַ לאַנד וואָס אָן אַ ווינטער.
קראַנקע, זאָגט מען,
ווערן דאָרט געזינטער.
דאָרטן לעבט זיך גרינגער, פרייער,
און די ליבע
ליבט זיך דאָרט געטרייער.
קום
ווי זומער זומערט אייביק.
וואָס וועט ווערן פון דיר דאָ?
און זי קוקט אים אין די אויגן
גלייביק
דאָך אַ ביסעלע ניט גלייביק
און טוט אַ שאַקל מיטן קאַפּ אויף „יאָ“.

אינעם לאַנד ווי זומער שטענדיקט
אַ געשפיל פון בליטן בלענדיקט.

אַט אַ שטיבל מיט אַ גאַרטן,
פּרוכט און בלומען כל־הסאָרטן,
און אַ פלייטל רונד־אַרומיקט
מיט קלעטער־פלאַנץ פאַרוואַכן גרין
און ריח זיסער פון מאַראַנצן און יאַסמין.

אינעם שטיבל
אַלץ פון שענסטן:
מעבל, טעפּיכער, קרישטאַל־קרעדענצן,
בילדער־שפיגלען און אַנטיקן —
אויסגעצאַצקעט די חדרים
און
אַ שאַפקעלע מיט ספרים.

אַט אַדאָרטן
ווי אַן אמתע מאַרקיווע
וויינט די שטיפּערישע ליזע.

און ס'האַט געטראָפּן:
ליזע קאָן ביינאַכט ניט שלאָפּן,
און צו מאַרגנס — ניט דערקענען:
עסט ניט, לאַכט ניט, שטיפט ניט מער,
זאָגט זי עפעס
ציטערט אין איר קול אַ טרער.

„וואָס געשען?
זאָג, איך בעט דיך, וואָס דיר פעלט“.

(* לכבוד ווילי שאָרס 95טן געבוירן־יאָר און ליזעס 16טן יאַרצייט דרוקן מיר דאָ
צום ערשטן מאל מלכה חפץ טחמאָנס שפּילעווודיקע פּערזן, וואָס דערמאָנען אַן די
יום־טובדיקע טעג פון אַ יוגנט אין לאַס אַנדזשעלעס, וואָס האָט געלעבט, געטרוימט
און געאַטעמט מיט יידיש לשון און יידישע ליטעראַטור.

בענק נאך יידיש לשון.

אן דעם

ווער איך ווי א לעכט דא אויסגעלאָשן.

ליבערשט וואָלטן שווייגן

די פייגל אויף די צווייגן —

זיי זינגען ניט אויף יידיש

און אויף דעכל מיינע טויבן

וואַרקען ניט אויף יידיש.

און די וועלט אין מיינע זייגערס

רעדט צו מיר ניט יידיש.

איך וויל האַניק פון מיין לשון:

וויינען פון באַלאַדן און סאַגעטן

זאָלן אין מיין שטוב מיר ברענגען

יידישע פּאָעטן.

„דאָס גאָר?“

צעלויכט זיך אַ באַרוטער ווילי שאַר:

דאָס איז גרינגער ווי אַראַפּשלינגען אַ ביסן.

באַלד קיין „ניי-יאָרק“ בליץ-שטאַפּעטן

און זיי בעטן

זיי זאָלן שיקן טאַקע תיכף

אירע בעסטע יידישע פּאָעטן.

און זעט אומיסטן

ווי סע קומען אָן פּאָעטן, נאָוועליסטן —

ווער קבצניש, ווער נגידיש

און אַלע, אַלע ריידן, זינגען

רק אויף יידיש.

ווייטער וואָלקנט ליוזעס שטערן.

וואָס-זשע ווילסטו איצטער?

ס'זאָלן טאַנצן פאַר דיר בערן?

ענטפּערט זי מיט ווערטער שטילע:

ניט קיין בערן גאָר. חלילה —

צען מאָל ניין.

אַ זיי קומען קאַנעהאַרע

איז דאָס שטיבל איצט צו קליין.

„דאָס גאָר?!“

ענטפּערט זי:

איך וויל די וועלט.

„דאָס גאָר?“

שמייכלט צו איר ווילי שאַר.

„איינער דו ציילסט אָפּ ביז ניין

שטעל איך דיר אין שטוב אַריין

די וועלט.“

און איינס און צוויי — ער שטייט פאַר איר

מיט ווונדערלעכע זייגערס פיר:

איינער איז פון מזרח

און פון מערב קומט דער צווייטער

און פון דרום איז דער דריטער

און דער פערטער

אַ פאַרקלערטער איז פון צפון.

קלינגט דער ערשטער פערטל שעהען

און דער צווייטער האַלבע שעהען

און דער דריטער דרייפערטל,

נאָר אין מאָל אין אַ קיילעכדיקער שעה

קלינגט דער זייגער וואָס פון צפון

מעשיות וואָס אַמאָל פאַרלאָפּן

און וואָס טרעפן וועלן שפּעטער

פון וואָס מען ליענט קיין מאָל ניט

אין בלעטער... .

ליזאַ הערט

און ליזאַ קוועלט:

ווי סע קלינגט אין שטוב ביי איר די וועלט.

ווידער

ליזאַ שפּאַנט אום אַ פאַרהילטע,

אַ פאַרשטילטע

אין חדרים אויף-און-אָפּ

מיט אַראַפּגעלאָזטן קאַפּ.

זעט דאָס ווילי און ער זאָגט:

ביסט מיר היינט אַזאַ פאַרבענקטע.

זאָ ווהיין און זאָג נאָך וועמען?

און ליזאַ לאָזט אַראָפּ די ברעמען.

ס'לעכצט אַ פּלאַנץ, ס'בענקט אַ בלום

נאָך רעגן און נאָך זון

און איך